

Základní škola Ostrava, Gebauerova 8, p. o.

Školní preventivní strategie

na roky 2023–2028

Vypracoval:

Školní metodik prevence Mgr. Roman Mrázek

dne 4. 9. 2023

Obsah

1. Úvod:	3
2. Vyhodnocení – analýza dlouhodobé strategie z let 2018–2023	4
3. Popis situace	4
4. Rizikové faktory	4
5. Cíle strategie	5
6. Spolupráce rodičů a školy na úseku prevence.....	5
7. Spolupráce s pedagogickým sborem	5
8. Spolupráce s dalšími institucemi	6
9. Personální zajištění.....	6
10. Příloha: Legislativa – seznam zákonů, vyhlášek, metodických pokynů a doporučení.....	8

1. Úvod:

Školní preventivní strategie vychází především ze Školského zákona č. 561/2004 novela školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášené pod č. 82/2015 Sb.

dále také pokynu MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010 (přílohy upravované revidované), který zahrnuje

- 1) Návykové látky – drogy (revize 2018)
- 2) Rizikové chování v dopravě
- 3) Poruchy příjmu potravy
- 4) Alkohol a děti školního věku (revize 2018)
- 5) Syndrom týraného dítěte – CAN
- 6) Školní šikanování
- 7) Kyberšikana (revize 2018)
- 8) Homofobie
- 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10) Vandalismus (revize 2018)
- 11) Záškoláctví (revize 2018)
- 12) Krádeže
- 13) Tabák (revize červen 2022)
- 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- 15) Netolismus
- 16) Sebepečkozování
- 17) Nová náboženská hnutí
- 18) Rizikové sexuální chování
- 19) Příslušnost k subkulturám
- 20) Domácí násilí
- 21) Hazardní hraní
- 22) Pravidla prevence vzniku problémových žáků u dětí s PAS
- 23) Příloha Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS.docx
- 24) Psychická krize/duševní onemocnění žáka
- 25) Sebevražedné chování

Školní preventivní strategie je zpracována jako dlouhodobá, a to na léta 2023–2028.

Přestože i tato strategie, tak jako strategie z let 2018–2023, je dlouhodobou, ani tuto nelze považovat za definitivní. Na základě zkušeností z každého roku se jí snažíme přizpůsobit našim podmínkám a hledáme tu nejefektivnější cestu, která vede ke zkvalitnění vlivu na naše žáky. Tato strategie je v souladu s metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21290/2010-28.

Důležitou součástí Metodického doporučení je praktický návod pro školy „Co dělat když“, který obsahuje detailní a současně praktické doporučení ředitelům škol a ŠMP, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve škole.

Součástí strategie je i příkaz ředitele školy nově ze dne 1. 9. 2023 - Prevence a řešení šikany na ZŠ Gebauerova 8, Ostrava – Přívoz

2. Vyhodnocení – analýza dlouhodobé strategie z let 2018–2023

Na základě vyhodnocení dlouhodobé strategie z let 2018–2023 lze říct, že trend zvyšování případů negativního chování se ustálil. Během této doby nebylo zaznamenáno větší množství případů těchto jevů a jedná se spíše o „běžné porušování školního řádu“, či drzosti a nevhodné chování k vyučujícím. Řešené případy byly vyřešeny a byly z nich vyvozeny důsledky. Dále se jednalo především o vandalismus – ničení školního majetku, záškoláctví, ubližování spolužákům, kouření cigaret).

Největší problém však spočívá v záškoláctví, a to nejen jak „chození za školu“, ale i vědomé napomáhání rodičů k absenci tím, že velice často děti nechávají doma s drobnými zdravotními problémy, nebo pouze, že se jim nechce do školy a nenavštěvují lékaře. I když většinou dítě omluví sami, protože si jsou vědomi následků z neomluvené absence, tím pádem velice často chybí, což se odráží na prospěchu žáka. Není nic zvláštního, když děti mají 200 a dokonce i 300 hodin omluvené absence z důvodu nemoci.

Z důvodu nepochopení nutnosti vzdělání, jak z řad rodičů, tak i dětí, není prospěch mnohých žáků na odpovídající úrovni, kdy mnozí nemají dlouhodobě vůbec zájem o vzdělání, což se projevuje ve vyučování, kdy děti odmítají pracovat, či nemají odpovídající pomůcky (sešity, psací potřeby atd). Tento problém můžeme přisoudit snižující sociální ale i ekonomické situaci rodin našich žáků.

3. Popis situace

Naše škola se nachází v místě, kde žije mnoho rodin se zvýšeným stupněm rizika k sociálně patologickým jevům. Jsme škola spíše menší (počet žáků nepřesahuje v posledních letech více jak 330). Velice těžko se dosahují stanovené výukové cíle. Žáci mají mnohdy negativní vztah k procesu vzdělávání, nemají skoro žádnou zodpovědnost za své učení. Domácí příprava je minimální a mnohdy žádná. Všechny tyto problémy souvisí se špatným prostředím v rodině. Rodiče našich dětí často nepokládají vzdělání svých dětí za důležité.

4. Rizikové faktory

Na základě analýzy rizik sociálně patologického chování žáků a počtu řešených problémů považujeme za nejvíc rizikové faktory:

- záškoláctví
- vandalismus
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- kouření
- krádeže
- alkohol
- hazardní hry.

Ve druhé řadě se mohou vyskytovat faktory

- rasismus a xenofobie
- drogy
- rizikový sex
- domácí násilí

I tyto rizika nelze přehlížet a je nutné je zahrnout do školní preventivní strategie.

Možnost ověření – Výroční zpráva

- chování žáků
- každoroční vyhodnocení ŠPS
- zprávy Policie ČR, OSPOD

I v následujících letech považujeme za nejrizikovější patologické chování žáků – záškoláctví, kriminalitu, vandalismus a zneužívání drog, tabáku a alkoholu.

5. Cíle strategie

Cíl preventivní strategie na naší škole by měl být stanoven reálně. Na základě snižování intelektové a sociální úrovně žáků, kteří žijí v soc. kulturně znevýhodněném prostředí, je třeba se zaměřit na nejdůležitější rizika.

- *Záškoláctví*

Tento trend se pokusit snížit jak u neomluvené, tak i omluvené absence. Je nutné dbát na přesné omlouvání absence, spolupráce VP, ŘŠ, TU.

V opakujících se případech i nadále důsledná spolupráce s PČR, OSPOD.

- *Šikana*

Při řešení šikany postupovat v souladu s nařízením ŘŠ ze dne 1.9.2023. Snaha o snížení agresivních potyček u žáků a rovněž verbálního napadání a tím zajištění bezpečného prostředí v prostorách školy a maximální využití asistentů pedagoga.

Preventivní strategie školy si klade za cíl rovněž snížit rizika *kriminality, vandalismu a zneužívání návykových látek*.

K dosažení cíle je nutné spolupracovat jak s žáky, pedagogy ale i s rodiči a odbornými pracovišti. Na každý školní rok naše škola zpracovává krátkodobý plán prevence - Minimální preventivní program školy, kde je tato spolupráce rozepsána na každý školní rok. Největší úsilí bychom měli vynaložit na spolupráci školy s rodiči.

6. Spolupráce rodičů a školy na úseku prevence

Rodiče našich žáků mnohdy se školou nespolupracují, nereflektují na vyzvání školy nebo nevybíravě urážejí učitele, kteří mají vůči jejich dětem opodstatněné výhrady. Spolupráce je velice těžká. Přesto je nutné se nadále pokoušet o tuto spolupráci.

Pravidelné informování rodičů o všech problémech s chováním žáků ve škole, mimo školu, návrhy výchovných a jiných opatření.

Organizace poradenských a informačních akcí pro rodiče a navázání atmosféry při řešení problémů s negativními patologickými jevy.

7. Spolupráce s pedagogickým sborem

- Všichni pedagogičtí pracovníci plně respektují preventivní strategii školy a mají podle předmětů a ročníků zařazena témata primární prevence ve svých tematických plánech.

- Pravidelné každoroční školení školním metodikem prevence v oblasti sociálně patologických jevů a prevenci rizikového chování u dětí.
- Každoroční seznámení s nařízením ředitele školy ze dne 1. 9. 2023 k prevenci řešení šikany na ZŠ Gebauerova
- Vzájemná spolupráce a informovanost všech pedagogů.
- Spolupráce s žáky
- Na obou stupních zařadit témata k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže. Využít zejména pravomoci třídního učitele a ŠMP k objasnění všech rizik.
 - *Témata 1. stupně*
 - výchova ke zdravému životnímu stylu
 - správná životospráva
 - hygienické návyky a zásady
 - vhodné využívání volného času
 - problematika alkoholu a kouření

základní informace o drogách a AIDS

- účinky drog (zvláštní zřetel na kouření a alkohol)
- základní předpisy a postihy související s výrobou a držením drog
- informace o střediscích a linkách pomoci
- seznámení s příznaky závislosti a řešení situace
- rozvoj komunikace a spolupráce
- posílení sebevědomí
- problematika vztahu mezi žáky (šikana, násilí, verbální útoky)

8. Spolupráce s dalšími institucemi

- Policie ČR
- městská policie
- krajský a okresní metodik prevence
- PPP
- návštěvy a besedy s odborníky v dané oblasti
- odbory sociální péče pro mládež – kurátoři
- krizové centrum pro děti a rodinu

9. Personální zajištění

Na základě vyhlášky č.72/2005 sb. se na tvorbě preventivního programu podílí všichni pedagogové školy včetně ředitele školy.

Již několik let na naší škole je zřízené Školní poradenské pracoviště, které slouží k poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy.

Služby zde zabezpečují

- výchovný poradce
 - školní metodik prevence
 - školní speciální pedagog
 - školní psycholog
 - školní sociální pedagog
 - školní asistent
 - asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním
-
- *Ředitelka školy*
 - vytváří podmínky pro předcházení sociálně patologických jevů a spolupracuje s ŠMP, VP (Metodický pokyn č. j. 21 291/2010-28)

 - *Třídní učitel*
 - spolupracuje s ŠMP, VP
 - zachycuje varovné signály
 - diagnostika vztahu ve třídě
 - udržuje přehled o zvláštностech žáků třídy a jejich rodinném prostředí (Metodický pokyn č. j. 21 291/2010-28)

 - *Školní metodik prevence*
 - spolupracuje s okresním a krajským metodikem prevence v PPP
 - koordinuje a kontroluje tvorbu preventivního programu
 - metodický vede činnost učitelů v oblasti prevence
 - vede písemné záznamy o rozsahu a obsahu své činnosti, navrhuje a realizuje opatření (Metodický pokyn č. j. 21 291/2010-28)

 - *Výchovný poradce*
 - spolupracuje s ŠMP a odbornými pracovišti (Metodický pokyn č. j. 21 291/2010-28)

 - *Ostatní pedagogové*

se podílí na realizování preventivních aktivit ve svých předmětech podle *Celoročního plánu ŠMP*

Součástí preventivní strategie je krátkodobý Minimální preventivní program, který je vytvářen na jeden školní rok, Celoroční plán práce ŠMP a vyhodnocení MPP vždy na konci školního roku.

10. Příloha: Legislativa – seznam zákonů, vyhlášek, metodických pokynů a doporučení.

Školní preventivní strategie naší školy je vypracována na základě metodických pokynů MŠMT:

- [Metodické doporučení](#) k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21 291/2010-28
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Čj.: 21 149/2016)
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický list k poskytování poradenských služeb na školách a školských zařízeních 13 409/98-24
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14 514/2000-51
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internet č.j. 11 691/2004-24
- Spolupráce předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25 884/2003-24
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a student ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j. 37 014/2005
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14) – **novelizace v přípravě**
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVYP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43 301/2013 platnost/12/2013/

Metodický pokyn není pro školy závazný, ale přináší doporučený postup!!!

Legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniemi
- Zákon č 167/1998 Sb o návykových látkách
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Novela zákona 359/1999 Sb. - [Zákon o sociálně-právní ochraně dětí](#), provedená zákonem č. 401/2012 Sb.- o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí
- [Zákon č. 203/2019 Sb.](#), o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže
- Úmluva o právech dítěte vyhlášeno ve Sbírce zákonů č. 104/1991
- Postavení Úmluvy o právech dítěte v právním řádu ČR je dáno článkem 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústavy ČR

Navazující právní předpisy – vyhlášky

- Zásadní vyhláška k prevenci - 72/2005 Sb. - [Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních](#), vyhláška č. 197/2016 Sb., s účinností od 1. 9. 2016
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. - [Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných](#) – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání – nahrazuje Vyhlášku č. 73/2005 Sb.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb. - [Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče](#).
- Vyhláška č. 438/2006 Sb. - [Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních](#)
- Zákon č. 317/2005 Sb. - [Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků](#)
- Zákon č. 262/2006 Sb. - [Zákoník práce](#)
- Zákon 65/2017 Sb., 65/2017 Sb. - [Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek](#) (31. 7. 2017) plně nahrazuje zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
 - Zákon 110/1997/ Sb., [zákon o potravinách a tabákových výrobcích](#)
Elektronické cigarety a náhradní náplně do nich
 - Zákon 89/2012 Sb. - [Občanský zákoník \(nový\)](#) – „zákon o rodině“
 - 106/2011 Sb. - [Zákon, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,](#)
 - 135/2006 Sb. - [Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím](#)
 - 218/2003 Sb. - [Zákon o soudnictví ve věcech mládeže](#)
 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
 - Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
 - Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
 - Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
 - Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
 - Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
- § 67 Identifikace zlomyslných nebo obtěžujících volání
- § 93 Zneužití elektronické adresy odesílatele
 - Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

STRATEGIE K PRIMÁRNÍ PREVENCI

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Krajská strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027